

- * Akil yürütmelemin birincisi başvurduğumuz akıl yürütmenin DÜZGÜN bir akıl yürütme olmasıdır.
 - ikincisi ortaya koyduğumuz akıl yürütme izleyenin hem iyi niyetli olması hemde akıl yürütmemizi değerlendirebilecek yeterlikte olmasıdır.
 - * Mantık Biliminin kurucusu ARISTOTELES.
 - * Aristoteles'ten önce Parmenides - Zenon - Platon FELSEFE sistemlerini oluştururken DEĞİŞİK AKIL YÜRÜTME biçimlerine başvurmuşlardır.
 - * Aristoteles'in MANTIĞIN KURUCUSU olarak KASTEDİLEN Akil yürütmelemin içerisinden BAĞIMSIZ olarak başlı başına bir çalışma konusu yapması ve bu çalışmalarının sonucunda TUTARLI-BÜTÜNLÜKLÜ sistem ortaya koymasındır.
 - * MATEMATİĞİN bir Bilim niteliği kazanması YUNANLILARCA gerçekleştirilmiştir.
 - * İLKÇAĞ matematiğinin ortaya koyduğu önemli sonucu \Rightarrow $\sqrt{2}$ sayısının bir irrasyonel sayı olduğunun kanıtlanması Pythagoras Okulunda gerçekleştirilmiştir.
 - * Yunanlıların matematikten Mısır'a yaptıkları TİCARİ yolculuklar sırasında haberdar oldukları biliniyor. (Yunanlıların Mısır ile sıkı bir TİCARET ilişkisi vardır.)
 - * Diyalektik (TARTIŞMA) \rightarrow (Dialegesthai) sözcüğünden türemiştir.
 - * Diyalektik tartışan taraflardan biri tarafından diğerinin savının olanaksız bir sonuca yol açtığına gösterilmesidir.
 - * Diyalektiği felsefede yaygın bir yöntem olarak getirenler \Rightarrow
 - Eleak Zenon'un akıl yürütmelemin ve Platon'un diyaloglarıdır.
 - * Parmenides \Rightarrow VARLIK BİLİMSEL BİRCİLİK (Monizm - Tekçilik) düşüncesini en KATI biçiminde ve tüm mantıksal sonuçlarıyla savunan ilkçağ düşünürüdür.
 - Sadece bir vardır.
 - Var olan vardır.
 - Var olmayan var değildir.
- ↓
- Algıladığımızı düşündüğümüz değişimin bir YANILSAMA olduğu sonucuna varır.

Sözleşme Arkadaş

MANTIĞIN GELİŞİMİ ÜNİTE 1

* Parmenides'in öğrencisi ZENON hocasının birinci öğretilerini savunarak ortaya koyduğu ÇATIŞKILARLA (paradoks) bilinir.

- Herhangi bir mesafeyi almak isteyen biri önce bu mesafenin YARISINI sonra DİĞER YARISINI almak zorundadır.

* Zenon'un ortaya koyduğu çatışkılar bize "hareket" gibi deneyimlerimiz dolayısıyla hakkında çok şey bildiğimizi düşündüğümüz kimi kavramların aslında yanıtlanması güç sorular barındırdığını gösterir.

* Parmenides öncesi filozoflar VARLIĞIN arkesini bulmaya çalışmışlar. Parmenides böyle bir düşün olmayacağını, VARLIĞIN OLUŞMADIĞINI, ÖNCESİZ ve SONRASIZ olduğunu belirtmiştir.

* Platon için felsefe demek Diyalektik demektir. Matematikçinin düşünme biçimi diyalektikçe en çok yaklaşan düşünme biçimidir.

* Katı Platoncu ağıdan, matematikçinin duyulur nesnelere bağlı olması matematik bilginin eksikliğidir.

* Platon'un KAVRAMLARIN TANIMLANMASINDA bir yöntem olarak ele aldığı BÖLME YÖNTEMİ Aristotelesi oldukça meşgul etmiştir.

* Aristoteles Platon'un bölme yöntemini eleştirmiştir.

Aristoteles Bölme ile bir kavramın zaten sahip olmadığı bir tanımını ortaya koymamızı sağlayamaz.

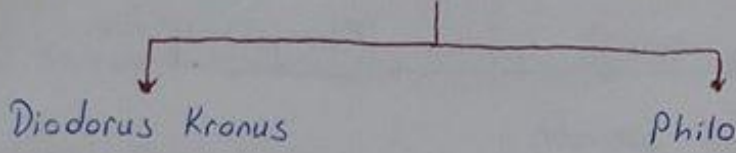
* Aristoteles'in TASIM kavramının temelinde Platon'un Bölme hakkındaki eleştirel düşünceleri yatmaktadır.

* Platon bazı mantık ilkelerini ortaya koymuş olsada MANTIKÇI olarak ANILMAZ.

Nedeni ⇒ Platon düzgün düşünme ilkeleri diye kabul edebileceğimiz mantık ilkelerini felsefede ihtiyaç duydukça tartışmış ama bu ilkeleri SİSTEM biçiminde sunmayı amaçlamamıştır.

* Platon → Belirli bir amaç gütmeyen ve tartışılan belirli bir konu olmadan tartışmayı gereksiz görmüştür. Platon bu yüzden mantıkçı olarak anılmaz.

- * Megara Okulu Sokrates'in öğrencisi Megaralı Öklid tarafından kurulmuş.
- * Öklid'in Elea Okulunun Parmenides'in etkisinde olduğu görülür.
- * Megara Okulunda önemli MANTIKÇILAR yetişmiştir.

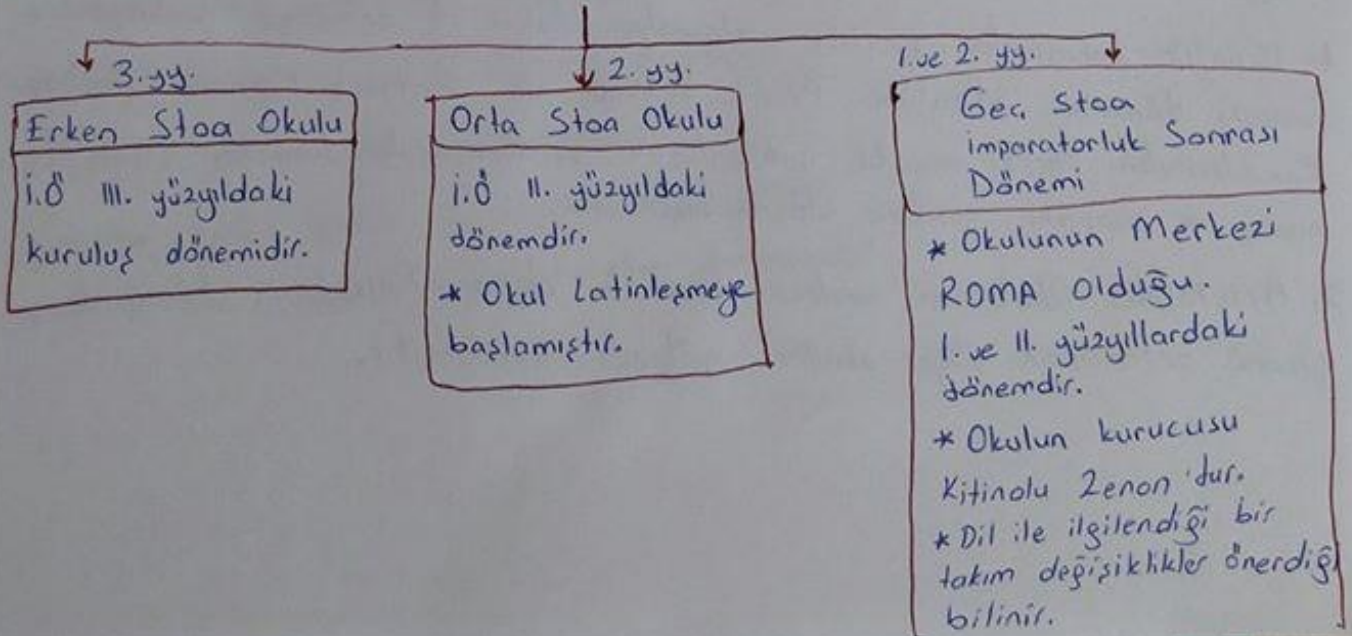

- * Ebulides'in Aristoteles'e şiddetli ve sürekli ELESTİRİLERİ STOA düşünürlerince de sahiplenilmiş, bu iki okulda varlıklarını rekabet içinde sürdürmüşlerdir. (Megara Okulu, Stoa Okulu)

REKABET

- * Ebulides'in ele aldığı mantık GATIŞKILARI ile bilinmektedir.
- * Ebulides'in ortaya attığı GATIŞKILARIN bugün bile tartışılmasının nedeni bunların her birinin bir kavrama ilişkin çözülmesi güç bir soruna işaret etmesidir.
- * Stoa Okulu, Megara Okulunun bir koludur.
- * Megara ve stoa mantıkçıları - Mantık sorunları ve Yoklaşım biçimleri bakımından birbirine yakındır.

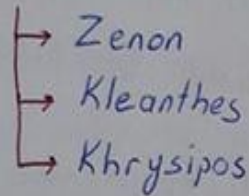
- * Stoa Okulu 3 döneme ayrılır.

MANTIĞIN GELİŞİMİ 2. ÜNİTE (2)

Saziye Artadoz

- * Stoa Okulunun Zenon'dan sonraki yöneticisi Kleantes'tir. Zenon'un düşüncelerini olduğu gibi kabul ederek aktarmıştır.
- * Kleantes'ten sonra Stoa Okulu'nun başına Khrysispos geçmiştir.
- * Stoa mantığını SİSTEMLEŞTİRMEYİ başaran Khrysispos'tur.
- * Khrysispos oldukça verimli bir yazardır. Diogenes Laertius'a göre 705 civarında kitap yazmıştır. Bunların 119 tanesinin başlığı MANTIKLA ilgilidir.
- * Khrysispos "Önermeler mantığının neredeyse her önemli yönünü ek almış"
- * Stoa Okulu'nun Yöneticileri sırası ile

- * Stoa Mantığının geliştiği ve sistemleştiği dönem Erken ~~Stoa~~ ^{STOA} dönemidir. Mantık çalışmalarını azalarak yerini ETİK ve RETORİK çalışmalara bırakmıştır. Bu dönemde Stoa düşünürleri mantıkla ilgili pek çok çalışma yapmışlar fakat düzen eserlerinden sadece çok azı günümüze ulaşmıştır.

Dolayısıyla Stoa mantığı konusundaki çalışmalar ikinci kaynaklara dayanmak zorunda iki nedeni vardır.

1. Mantık konusunda yaratıcı çalışmalar okulun ilk döneminde kalmıştır. Sonraki dönemler Stoalılar Pratik felsefe ve Retorik konulara yönelmiş. Kendilerinden önceki mantık çalışmalarını sürdürmemişler. Eserler çoğaltılmamış ve sonraki nesillere ulaşamamış.
2. Aristoteles Okulu'nun sadece mantıkla değil Felsefenin tümünde gücünü arttırarak diğer okulları gölgede bırakmıştır.

* Megaralı Philo ve Diodorus'un görüşleri → Stoa mantığındaki kip anlayışının oluşumunda belirleyici olmuştur.

* Philo Kipi önermenin özelliği olarak kabul ediyor.

Bir önerme OLANAKLI, OLANAKSIZ, ZORUNLU ve ZORUNSUZ olabilir.

* Diodorus'ta olanaklı, olanaksız, zorunlu, zorunsuz olan 4 kip üzerinde duruyor.

* Boethius Diodorus'un dört kipe ilişkin tanımlarını yapmıştır.

- Olanaklı ya doğru olan yada doğru olacak olan.

- Olanaksız, yanlış olan ve doğru olmayacak olan.

- Zorunlu, Doğru olan ve yanlış olmayacak olan.

- Zorunsuz, ya çoktan yanlış olmuş veya yanlış olacak olandır.

* Diodorus; Olanaklılık anlayışını desteklemek için 'ANA ÇIKARIM' diye bir çıkarıma başvurmuştur.

* Laertius'a göre Stoalılar aşağıdaki bileşik önermeler üzerinde durmuşlardır.

* ise koşul önermeleri.

* ve tümel-evetleme önermeleri.

* veya tikel-evetleme önermeleri

* olduğuna göre sözde koşullu önermeler.

* çünkü sebep-sonuç önermeleri.

* daha çok ifadesi ile oluşturulan önermeler.

* daha az ifadesi ile oluşturulan önermelerdir.